

OHJEITA KARKEAKARVAISEN SAKSANSEISOJAN KASVATAJILLE 2016

Sisällys

1 Johdanto	2
2 Jalostusrekisterivaatimukset.....	2
3 PEVISA-määräykset	3
3.1 Matadoripykälä	3
4 Astutus- ja pentueilmoitukset.....	3
5 Von Willebrand tyyppi II – verenvuototauti.....	4
6 Kennelliitto ja kasvattaja.....	4
6.1 Pentujen rekisteröinti	4
6.2 Tietoja Kennelliiton kotisivuilta.....	5
6.3 Astutusmaksu	5
6.4 Ohjeita pentujen nimeämiseen	5
6.5 Pentue-ilmoitus	5
7 Karkeakarvaisen saksanseisojan värit.....	6
7.1 Kielletyt väriyhdistelmät.....	6
8 Vinkkejä kasvattajalle	6
8.1 Pennun hinta.....	6
8.2 Lisäsopimukset.....	6
8.3 Kasvattajan vastuu	7
8.4 Astutuksesta	7
8.5 Yleistä pentujen hoidosta	7

1 Johdanto

Kanakoirat ovat jaloja ja luotettavia metsästyskoiria. Seisovien lintukoirien jalostuksessa ensimmäisenä edellytyksenä astutukselle on, että koirien metsästysominaisuuksista on ennen suunniteltua astutusta hankittu riittävä, puolueeton ja julkinen arvostelu käyttökokeissa.

Ilman kokeista ja näyttelyistä hankittua arvostelua ei voida luottaa siihen, että jalostukseen käytettävillä koirilla on riittävät metsästysominaisuudet tai ne ovat rakenteensa sekä luonteensa puolesta koirakannan keskiarvoa parempina metsästyskoina sopivia rotunsa suvunjatkajiksi.

Rotujärjestö kantaa erityistä huolta jalostukseen käytettävien koirien terveydestä. Koirien omistajia kannustetaan avoimuuteen ja vastuullisuuteen. Jos koiralla havaitaan periytyväksi tiedetty vika tai sairaus, asia tuodaan julki ilmoittamalla siitä kasvattajalle, jalostusneuvojalle ja täytetään kerhomme nettisivuilla TERVEYSKYSELY kaavake. Näin tiedot menevät julkiseksi terveystietokantaan. Sairasta koira ei käytetä jalostukseen. Näin huolehdimme, että rotumme säilyy mahdollisimman terveenä ja pennunostajille voidaan välittää mahdollisimman oikeaa tietoa koirien terveydestä.

Jalostustoimikunnan tehtävänä on koota ja välittää tietoja kasvattajille, suorittaa neuvontaa ja kehittää jalostustyötä. Jos harkitset pentujen teettämistä nartullasi, selvitä ensin pentujen rekisteröintiin liittyvät säännöt, määräykset ja perehdy rotuun. Kasvattajan tulisi muun muassa tutustua karkeakarvaisten saksanseisojien jalostuksen tavoiteohjelmaan, JTO, joka löytyy Saksanseisojakerhon kotisivuilta.

Koiranjalostus on valintaa ja pentujen kasvattaja on avainhenkilö, jonka valinnoista riippuu moni asia. Karkeakarvaisten saksanseisojien jalostusneuvojat antavat jalostusneuvontaa ja auttavat nartullesi sopivan uroksen löytämisessä.

Kasvattajalla on myös suuri vastuu valita pennuille sopivat uudet omistajat. Karkeakarvainen saksanseisoja on metsästyskoira ja pennut luovutetaan vain metsästäville ostajille.

Siitokseen kelpuutettavilla uroksilla on luonnostaan ankara karsinta. Uroksilla, joita ei ole käytetty näyttelyissä ja kokeissa, on vähäiset mahdollisuudet tulla käytetyiksi siitokseen.

2 Jalostusrekisterivaatimukset

Suomen, Ruotsin ja Norjan saksanseisojakerhot ovat päättäneet pitää jalostusrekisteriä koirista, joita voidaan suositella käytettäväksi siitokseen.

Vähimmäisvaatimukset jalostusrekisteriin hyväksyttävälle koirille ovat:

- Koira on saanut näyttelystä laatuarvostelussa AVO- tai KÄY-luokasta hyvän (H) kahdelta (2) eri tuomarilta tai yhden (1) erittäin hyvän (EH). Koira joka on saanut alennetun palkinnon luonteensa vuoksi, ei kelpuuteta jalostusrekisteriin.
- Metsästyskokeessa narttu on palkittu KAER AVO2- ja uros AVO1 -palkinnolla.
- Koiran lonkkakuvaustuloksen täytyy olla A tai B ja koiran tulee täyttää muut rotukohtaiset PEVISA määräykset

Lisäksi jalostusrekisteriin otettavien koirien omistajilta vaaditaan kirjallinen vakuutus siitä, että:

-koiralla ei ole ollut leikkausta vaativia olka- ja/tai kyynärnivelen vikoja -koiralta ei ole leikkauksella korjattu tai todettu muita virheitä, esim. silmäluomen

kiertymiä -koiralla ei ole hammaspuutoksia tai jos on, niin mitä? -koiralla ei ole ollut epileptistyyppisiä kohtauksia

Omistaja ilmoittaa jalostusrekisterivaatimukset täyttävän koiransa tiedot itse jalostusneuvojalle. Hän vahvistaa allekirjoituksellaan jalostusrekisterikaavakkeessa antamansa tiedot.

Koiranomistajaa kehoitetaan ilmoittamaan mahdollisesta terveydentilan muutoksesta karkeakarvaisten saksanseisojien terveystietoja keräävälle jalostusneuvojalle ja täyttämällä [TERVEYSKYSELYN](#).

Koira voidaan poistaa jalostusrekisteristä jalostustoimikunnan päätöksellä esimerkiksi siinä tapauksessa, että koira on kahdessa eri yhdistelmässä periyttänyt perinnölliseksi havaittua sairautta tai vikaa.

3 PEVISA-määräykset

PEVISA on perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma. Voimassa olevat karkeakarvaisen saksanseisojan PEVISA-määräykset:

- Pentujen vanhemmista tulee ennen astutusta olla virallinen lonkkakuvauslausunto. Rekisteröinnin raja-arvo on lonkkaniveldysplasian aste B. BxB yhdistelmää ei suositella.

-Koiran rekisteröityjen jälkeläisten määrä saa olla karkeakarvaisella saksanseisojalla korkeintaan 60 pentua, joista alle 4 vuotiaana enintään 20 pentua. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaan.

3.1 Matadoripykälä

Rodun geenikannan kapenemisen estämiseksi on PEVISA:ssa rajoitettu yksilön käyttöä siitokseen. Kasvattaja on vastuussa matadoripykälän noudattamisesta. Poikkeuslupa on mahdollinen.

4 Astutus- ja pentueilmoitukset

Saksanseisojakerho julkaisee maksutta listaa jäsentensä koirien astutus- ja pentueilmoituksista. Tiedot urostiedusteluista, astutuksista ja pentueista lähetetään jalostusneuvoja Markku Viitalalle, joka ylläpitää listaa.

Jalostusrekisteriin kuulumattomien vanhempien terveydestä omistaja voi antaa saman kirjallisen vakuutuksen kuin jalostusrekisterikoirilta. Nartun omistajan on toimitettava samat vakuutukset uroksen omistajalta, jolloin terveysvakuutus merkitään astutus- ja pentuelistaan.

Pentue on myytävien listalla kaksi kuukautta pentujen syntymästä, jonka jälkeen se siirtyy myytyjen joukkoon. Pentueelle saa pyynnöstä jatkoaikaa kuukaudeksi.

”**Jalostustoimikunnan hyväksymä yhdistelmä**” -merkinnän saadakseen yhdistelmän on täytettävä seuraavat vaatimukset:

- kasvattaja on ollut yhteydessä jalostusneuvontaan ennen astutusta. Kasvattaja käyttää ehdottamaansa ja jalostusneuvojan hyväksymää urosta tai jotakin jalostusneuvojan ehdottamaa urosta.

- jalostuskoiran on täytettävä seuraavat vähimmäisvaatimukset: -KAER- koetulos - näyttelypalkinto, vähintään AVO tai KÄY H, ei kuitenkaan luonteen takia -terveyden osalta rotukohtaiset vähimmäisvaatimukset, esim. ei BxB yhdistelmä ja molemmat vanhemmat ovat vWD-vapaita.

5 Von Willebrand tyyppi II – verenvuototauti

Karkeakarvaisilla saksanseisojilla tunnetaan periytyvä sairaus, joka ilmenee veren hyytymistekijän puutteellisuutena, eli verenvuodon tyrehtymisen voimakkaana alenemisena.

Sairailla koirilla on määrällinen ja laadullinen poikkeavuus hyytymistekijässä eli ns. von Willebrand tekijässä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että sinänsä vähäpätöiset haavat aiheuttavat hengenvaarallisen verenvuodon, myös sisäisiä verenvuotoja esiintyy. Sairauden periytyvyys on autosomaalinen ja resessiivinen.

Geeni, joka säätelee vW-tekijää on löydetty ja sairauden tutkiminen onnistuu geenitestillä. Koira voi olla vWD:n suhteen terve, kantaja tai sairas. Jos kahdella terveeksi todetulla koiralla teetetään pennut, ovat kaikki syntyvät pennut terveitä ja niitä ei tarvitse enää testata vaan ne merkitään vWD terveiksi tietokantaamme.

Olemassa oleva testi mahdollistaa sairautta kantavan koiran käytön jalostukseen, kunhan noudatetaan seuraavia pelisääntöjä:

Kantaja - vapaa -yhdistelmä on perustelluista syistä mahdollinen, mutta jalostustoimikunnan linjauksen mukaan tällaisesta yhdistelmästä syntyneet pennut tulee testata ennen luovutusta ja myydä testitiedot omistajille ja jalostustoimikunnalle julkaistuina.

Kantaja - kantaja -yhdistelmä (todennäköisyys sairaisiin yksilöihin suuri) on ehdottomasti kielletty. Jalostustoimikunta ei anna tällaiselle yhdistelmälle suositusta.

Tautia esiintyy useissa eri koiraroduissa (eri tyyppisiä I, II ja III). Karkeakarvaisilla saksanseisojilla tautia sairastavia ja kantajia on tavattu ainakin rodun kotimaassa Saksassa ja Tanskassa. Suomessa ei tiedetä tapauksia olleen.

Sairaudesta on erillinen VWD- tiedote kerhon nettisivuilla. Se kannattaa lukea. Tärkeintä on muistaa, että jos molemmat vanhemmat ovat terveitä – siis vWD vapaita – niin myös niiden pennut ovat terveitä!

6 Kennelliitto ja kasvattaja

6.1 Pentujen rekisteröinti

Kennelliitto rekisteröi pentueen kasvattajan täyttämän pentueilmoituksen perusteella, lisäksi tarvitaan pentueen isän omistajan allekirjoittama/vahvistama astutustodistus.

Molempien vanhempien tulee olla rekisteröityjä. Ulkomailta tuotu emä on rekisteröitävä Kennelliiton rekisteriin viimeistään pentujen rekisteröinnin yhteydessä. Tuontikoiraisät tai ulkomaalaisomistuksessa olevat, Suomeen jalostuslainaan tuodut urokset on rekisteröitävä Kennelliiton rekisteriin viimeistään sen jälkeen, kun uroksen ensimmäisen Suomeen rekisteröidyn pentueen syntymästä on kulunut 12 kk. Ulkomaisen isän on oltava

FCI:n tunnustamassa rekisterissä ja kasvattajan tulee lähettää pentueilmoituksen yhteydessä rekisteröintiin tarvittavat asiakirjat.

Molempien vanhempien sekä pentujen tulee olla tunnistusmerkittyjä. Tunnistusmerkintöjä tekevät eläinlääkärit sekä Kennelliiton tunnistusmerkitsijät.

Pentueen isän tulee olla terve kivexsinen. Tieto normaaleista kivexsistä tallentuu urokselle automaattisesti sen saadessa palkinnon virallisesta näyttelystä tai suorittaessa Kennelliiton ulkomuodon jalostustarkastuksen. Pentueilmoituksen mukaan liitetään eläinlääkäriin antama kivistodistus, jos urokselle ei ole aiemmin merkitty jalostustietojärjestelmään tietoa normaaleista kivexsistä.

Nartulla saa olla enintään viisi pentuetta. Pentueiden syntymien välisen ajan tulee olla vähintään 10 kuukautta, mutta tätä tiheämpi pennutus sallitaan alle 8-vuotiaalle nartulle yhden kerran ilman poikkeuslupaa. Yli 8-vuotiaan nartun pentujen rekisteröinnin yhteydessä on toimitettava ennen astutusta annettu eläinlääkärintodistus, jonka mukaan narttu on terve ja hyväkuntoinen, eikä pennuttamisesta ole haittaa nartun terveydelle.

6.2 Tietoja Kennelliiton kotisivuilta

Rekisteröintiin liittyvät maksut selviävät parhaiten Koiramme-lehdestä tai Kennelliiton kotisivuilta: <http://www.kennelliitto.fi>.

6.3 Astutusmaksu

Astutusmaksu on parasta sopia kirjallisesti etukäteen. Eräs tapa määritellä astutusmaksu on sopia astutuksen perusmaksu ja lisämaksu kustakin pennusta aina kuuteen pentuun saakka.

6.4 Ohjeita pentujen nimeämiseen

Pennut kannattaa nimetä niin, että saman pentueen kaikkien yksilöiden nimet alkavat samalla alkukirjaimella. Saman alkukirjaimen käyttö helpottaa koiran tunnistamista ja pentueen käsittelyä koiraluetteloissa.

6.5 Pentue-ilmoitus

Suomen Kennelliiton ohjeet:

Pentue rekisteröidään kasvattajan tekemän pentueilmoituksen perusteella. Ilmoitus on tehtävä neljän kuukauden sisällä pentujen syntymästä. Koko pentue on ilmoitettava rekisteriin samanaikaisesti. Pentueilmoitukseen sisältyy myös astutustodistus, jonka pentueen isän omistaja vahvistaa allekirjoituksellaan. Kasvattaja on yleensä pentujen emän omistaja, mutta omistaja voi myös luovuttaa kasvatusoikeuden toiselle henkilölle. Pennun omistaja ei voi itse ilmoittaa pentuaan rekisteröitäväksi.

Kasvattajan tulee olla 18 vuotta täyttänyt. Kasvattajiksi voidaan merkitä enintään kolme henkilöä. Jos pentueen vanhemmille on ilmoitettu useampia omistajia, tarvitaan rekisteröintiin kaikkien omistajien hyväksyntä. Kannattaa varmistaa että sekä nartun, että uroksen [omistajatiedot](#) ovat Kennelliiton rekisterissä ajan tasalla jo etukäteen, jotta vaadittavat omistajamuutokset eivät viivytä pentujen rekisteröintiä.

Kasvattaja voi tehdä sähköisen pentuerekisteröinnin Kennelliiton [Omakoira-jäsenpalvelun](#) kautta. Sähköisen palvelun käyttö kannattaa, sillä se nopeuttaa rekisteröintiä ja sen avulla

on mahdollista pienentää rekisteröintimaksua. Voit myös tulostaa pentueilmoituksen tämän sivun alalaidasta ja toimittaa sen Kennelliittoon [postitse](#).

Saatuun pentueen rekisterikirjat kasvattajan on syytä irrottaa omistajailmoitusosat ja lähettää ne täytettyinä suoraan Kennelliittoon uusien omistajien puolesta, koska on osoittautunut, että omistajailmoitukset jäävät usein lähettämättä eikä Saksanseisojakerho saa omistajatietoja uusista koirista ajoissa.

7 Karkeakarvaisen saksanseisojan värit

Pentuja rekisteröitäessä tulee käyttää rotumäärittämissä mainittuja värinimityksiä. Jos muita värejä käytetään, jää värin nimitys pois koiran rekisterikirjasta ja Kennelliiton tiedostosta.

Rotukoodi 98 karkeakarvainen saksanseisoja:

Ruskea: täysruskea, valkoinen merkki rinnassa. Jos jalassa on valkea läikkä, on väri ruskea päistärikkö.

Ruskea päistärikkö: päistärikkö, jolla on ruskea pää ja ruskeita läiskiä tai pilkkuja. Karvapeite on ruskean ja valkoisen sekoitusta. Hallitsevana värinä on ruskea.

Musta päistärikkö: päistärikkö, jolla on musta pää ja mustia läiskiä tai pilkkuja. Karvapeite on mustan ja valkoisen sekoitusta. Hallitsevana värinä on musta.

Vaalea päistärikkö ruskein merkein: ruskea pää ja ruskeita läiskiä ja/tai pilkkuja. Ruskeita karvoja on vähemmän. Hallitsevana värinä on vaalea karva.

Vaalea päistärikkö mustin merkein: musta pää ja mustia läiskiä ja/tai pilkkuja. Mustia karvoja on vähemmän. Hallitsevana värinä on vaalea karva.

7.1 Kielletyt väriyhdistelmät

Karkeakarvaisen saksanseisojan osalta **kiellettyjä väriyhdistelmiä ovat kahden mustapäistärikkön tai täysruskean ja mustapäistärikkön yhdistelmä**. Ko. yhdistelmistä syntyvät pennut Kennelliitto rekisteröi EJ-rekisteriin.

8 Vinkkejä kasvattajalle

8.1 Pennun hinta

Pennun hinta on syytä pitää kohtuullisena riippuen vanhempien saavuttamista palkinnoista. Huippuvanhempienkaan pennuista ei ole syytä pyytää korkeinta mahdollista hintaa, koska kasvattaja ei kuitenkaan voi taata, että jälkeläisistä tulee yhtä hyviä tai parempia.

Kennelliiton sääntöjen mukaan kasvattaja maksaa rekisteröintimaksun ja pentujen sirutuksen.

8.2 Lisäsopimukset

Kaikesta voidaan sopia ja tehdyt sopimukset myös sitovat ottaen huomioon kuitenkin yleisen kohtuuttomuuskiellon ja sen, että myyty pentu on ostajan omaisuutta.

Monet kasvattajat lupaavat palauttaa esimerkiksi tietyn euromäärän pennun hinnasta virallisen lonkkakuvaustuloksen tai KAER-koetuloksen perusteella.

8.3 Kasvattajan vastuu

Kauppalaki koskee kaikkea kauppaa. Kasvattaja toimii elinkeinonharjoittajan tapaan, jos hän on tuottanut kolmen edellisen vuoden aikana vähintään yhden pentueen vuodessa tai vähintään kaksi samana vuonna. Tällöin häntä koskee myös kuluttajansuojalaki.

Kasvattajan on annettava pennun mukana kirjalliset hoito-ohjeet. On suositeltavaa sisällyttää pennun hintaan koulutusopas, Junkkarikokeen ilmoittautumismaksu ja Saksanseisojakerhon jäsenmaksu ensimmäisen vuoden ajaksi. Pentuejäsenyys on edullisempi kuin perusjäsenen vuosimaksu.

- Kerro pennunostajalle jo hyvissä ajoin rodun terveystilanteesta. Jalostuksen tavoiteohjelmasta löydät hyvin informaatiota.
- Kerro pennunostajalle pennun vanhempien ja sukulaisten terveystilanteesta.
- Kerro pennussa mahdollisesti havaituista virheistä, kuten parenta-, väri- ja kivesvioletta sekä niiden merkityksestä.

Mikäli urospennun kivekset eivät ole vielä selvästi todettavissa luovutusiässä ja koira myöhemmin todetaan kivesvikaiseksi, on myyjän palautettava Kennelliiton koiran kauppaa koskevan sopimuksen mukaisesti kolmasosa kauppahinnasta.

Myyjän on myös korvattava napatyrän hoidosta ja leikkauksesta aiheutuvat kulut.

Tarkasta pennun häntä ennen luovutusta häntämutkan varalta. Myös parenta on syytä tarkastaa vielä luovutushetkellä.

Vaikka koira luovutetaan siinä kunnossa kuin se on, on kasvattaja vastuussa myös piilevistä virheistä.

Kasvattajan vastuu jatkuu hyvän kenneltävän mukaan vielä pennun luovuttamisen jälkeen. Avusta omistajia pentujen hoito- ja koulutuskysymyksissä. Kasvattaja voi tarvittaessa tarjoutua viemään koiran itse näyttelyyn tai kokeeseen.

Asiasta lisätietoa Kennelliiton sivuilla!

8.4 Astutuksesta

Ihannetapauksessa astutusta suunnitellaan, kun nartun mahdollisesta pentueesta ollaan oltu kiinnostuneita jo etukäteen käyttökokeissa ja näyttelyissä saavutettujen tulosten perusteella. Lasten iloksi, nartun kuvitellun sukupuolitarpeen tyydyttämiseksi tai levottoman, luonnevikaisen tai jopa vihaisen nartun rauhoittamiseksi pentujen teettäminen on tuomittavaa.

Nartun on oltava astutushetkellä vähintään 18 kuukauden ikäinen. Ikä on ehdoton alaraja. Kennelliiton määräysten mukaan narttua saa käyttää siitokseen enintään kerran kymmenessä kuukaudessa.

Kasvattajan on syytä lukea astutukseen, tiineyteen, synnytykseen ja pentujen hoitoon liittyvää kirjallisuutta.

Kirjallisuutta suomeksi: - Parempaan pentutulokseen: koirankasvattajan käsikirja; Koskentalo, Helena - Koira saa pentuja; Koponen, Auli - Koirani saa pentuja: Kofod, Ester

8.5 Yleistä pentujen hoidosta

Pentujen hännät jätetään tyypistämättä. Kasvattajan pitää varautua myös tarvittaessa lopettamaan sairaita tai vajaakehittyneitä pentuja.

Sisäloiset

Narttukoira tulee madottaa ennen astutusta, kantoaikana ja pentujen madotuksen yhteydessä. Valitse tiineelle nartulle sopiva matolääke ja madota pakkauksen ohjeen mukaan.

Pennut pitää madottaa 2-3,5, 7 ja 11 -viikon iässä. Suositellut madotusajankohdat vaihtelevat jonkin verran ohjeista ja käytetystä matolääkkeestä riippuen. Sisäloisten häätö on todella tärkeää pennun normaalille kehitykselle, jotta se saa tarvitsemansa ravinteet kasvuun ja kehitykseen. Sisäloiset elävät koiran suolistossa ja häiritsevät ravinteiden imeytymistä.

Rokotukset

Muista huolehtia nartun rokotukset kuntoon ennen astutusta. Elintarviketurallisuusvirasto Evira suosittelee vain terveiden ja matolääkittyjen koirien rokottamista.

Pentujen rokottamista penikkatautia, tarttuvaa maksatulehdusta ja parvoa vastaan Evira suosittelee 12 viikon iässä ja rabies-rokotetta 16-20 viikon iässä. Ostajat huolehtivat yleensä pentujen rokotuksista.